

Dönem : 1
Toplantı : 4

MİLLET MECLİSİ S. Sayısı : 774

Milletlerarası Sağlık Tüzüğü'nün bâzı hükümlerini değiştiren 23 Mayıs 1963 tarihli Ek Tüzüğü'nün onaylanmasının uygun bulunduğu hakkında kanun tasarısı ve Dışişleri ve Sağlık ve Sosyal Yardım komisyonları raporları (1/677)

T. C.

Başbakanlık

9 . 4 . 1964

Kanunlar ve Kararlar Tetkik Dairesi
Sayı : 71 - 2262/1207

MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığınca hazırlanan ve Türkiye Büyük Millet Meclisine arzı Bakanlar Kurulunca 4 . 4 . 1964 tarihinde kararlaştırılan «Milletlerarası Sağlık Tüzüğü'nün bâzı hükümlerini değiştiren 23 Mayıs 1963 tarihli Ek Tüzüğü'nün onaylanmasının uygun bulunduğu hakkında kanun tasarısı», gerekçesi ve ilişiyiyle birlikte ekli olarak sunulmuştur.

Gereğinin yapılmasını rica ederim.

İsmet İnönü
Başbakan

GEREKÇE

Milletlerarası seyahatler ve seferler sebebiyle karantina hastalıklarının yayılmasına mâni olmak üzere içinde bulunduğumuz asrın başından beri çeşitli anlaşmalar ve sözleşmeler yapılmıştır. İkinci Dünya Harbinden sonra kurulan Dünya Sağlık Teşkilâtı bu çeşitli anlaşma ve sözleşme belgelerini tevhidten günün süratle gelişen seyahat icaplarına cevap verecek Milletlerarası Sağlık Tüzüğü'nü hazırlamış, bu tüzük 25 Mayıs 1951 tarihinde Dördüncü Sağlık Genel Kurulu tarafından kabul edilmiştir.

6368 sayılı Kanunla tarafımızdan da onaylanmış bulunan adı geçen Tüzük yürürlüğe girdiğinden bu yana tatbikatta görülen bâzı aksaklıkların düzeltilmesi ve gelişen günün ihtiyaçlarına cevap verecek kolaylıkları sağlamak maksadiyle Milletlerarası Sağlık Tüzüğü 1955, 1956 ve 1960 yıllarında üç defa ek tüzüklerle değişikliğe uğramıştır. Bu değişikliklere dair ek tüzükler de tarafımızdan 6786, 7031 ve 65 sayılı kanunlarla onaylanmış bulunmaktadır.

Avrupa'ya athyan çiçek vakaları dolayısıyla, son defa Tüzüğü'nün bilhassa ihbarlarla ilgili tarifler, epidemiyolojik ihbar ve istihbarlar, sağlık tedbirleri ve muameleleri, sağlık vesikaları kısımlarının daha iyi bir şekilde sokulmasını teminen 23 Mayıs 1963 tarihinde 16 ncı Dünya Sağlık Genel Kurulu bir Ek Tüzük kabul etmiştir.

Bu Ek Tüzüğü'nün onaylanmasının da yerinde ve faydalı olacağı mütalâasında bulunulduğundan ilişik kanun tasarısı hazırlanmıştır.

Dışışleri Komisyonu raporu

Millet Meclisi
Dışışleri Komisyonu
Esas No : 1/677
Karar No : 10

2 . 12 . 1964

Yüksek Başkanlığa

Milletlerarası Sağlık Tüzüğü'nün bazı hükümlerini değiştiren 23 Mayıs 1963 tarihli Ek Tüzüğü'nün onaylanmasının uygun bulunduğu hakkındaki kanun tasarısı, ilgili Bakanlık temsilcilerinin iştiraakiyle Komisyonumuzda görüşüldü.

Tümü üzerinde cereyan eden görüşmeler neticesinde, gerekçede izah olunan hususlar, Komisyonumuzca da müspet mütalâa olunarak, tasarı aynen kabul edilmiştir.

Havalesi gereğince Sağlık ve Sosyal Yardım Komisyonuna tevdi buyurulmak üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Kâtip ve bu rapor

Başkan	Sözcüsü		
Kocaali	İstanbul	Diyarbakır	Eskişehir
N. Erim	O. Öran	V. Pirinçcioęlu	E. G. Sakarya
İstanbul	İstanbul	İstanbul	İzmir
F. K. Gökay	Ö. Z. Dorman	S. Sarper	Ş. Orma
	Kars	Mardin	Sivas
	S. Öktem	V. Dizdaroęlu	G. Sarısözen

Sağlık ve Sosyal Yardım Komisyonu raporu

Millet Meclisi
Sağlık ve Sosyal Yardım Komisyonu
Esas No : 1/677
Karar No : 6

4 . 12 . 1964

Yüksek Başkanlığa

2 . 12 . 1964 tarihinde Komisyonumuza havale edilen (Milletlerarası Sağlık Tüzüğü'nün bazı hükümlerini değiştiren 23 Mayıs 1963 tarihli Ek Tüzüğü'nün onaylanmasının uygun bulunduğu hakkındaki kanun tasarısı) Komisyonumuzun 2 . 12 . 1964 tarihli toplantısında Sağlık Bakanlığa temsilcileri hazır olduğu halde müzakere edildi :

Tümü üzerinde cereyan eden görüşmeler neticesinde, gerekçede izah olunan hususlar, Komisyonumuzca da müspet mütalâa olunarak, tasarı aynen kabul edilmiştir.

Genel Kurulun tasvibine arz edilmek üzere Yüksek Başkanlığa arz olunur.

Sağlık ve Sosyal Yardım

Komisyonu Başkanı	Başkan V.	Sözcü	
İstanbul	Balıkesir	Eskişehir	Gaziantep
Z. Zeren	A. İ. Kırmalı	İ. Cemalcalar	M. Canbolat
	Konya	Nevşehir	Uşak
	S. S. Yücesoy	H. P. Aka	İ. Bulanalp

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Milletlerarası Sağlık Tüzüğü'nün bâzı hükümlerini değiştiren 23 Mayıs 1963 tarihli Ek Tüzüğü'nün onaylanmasının uygun bulunduğu hakkında kanun tasarısı

MADDE 1. — 6368 sayılı Kanunla onaylanan Milletlerarası Sağlık Tüzüğü'nün bâzı hükümlerini değiştiren 23 Mayıs 1963 tarihli «Ek Tüzük» ün onaylanması uygun bulunmuştur.

MADDE 2. — Bu kanun 1 Ekim 1963 tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu kanunun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

4 . 4 . 1964

Başbakan	Devlet Bakanı ve
<i>I. İnönü</i>	Başb. Yardımcısı
Devlet Bakanı	<i>K. Satır</i>
<i>İ. S. Omay</i>	Devlet Bakanı
Devlet Bakanı	<i>M. Yolaç</i>
<i>N. Yetkin</i>	Adalet Bakanı
Millî Savunma Bakanı	<i>S. Çumralı</i>
	İçişleri Bakanı

<i>I. Sancar</i>	<i>O. Öztrak</i>
Dışişleri Bakanı V.	Maliye Bakanı
<i>K. Satır</i>	<i>F. Melen</i>
Millî Eğitim Bakanı	Bayındırlık Bakanı
<i>İ. Öktem</i>	<i>A. H. Onat</i>
Ticaret Bakanı	Sağ. ve Sos. Y. Bakanı
<i>F. İslimyeli</i>	<i>K. Demir</i>
Güm. ve Tekel Bakanı	Tarım Bakanı
<i>M. Yüceler</i>	<i>T. Şahin</i>
Ulaştırma Bakanı	Çalışma Bakanı
<i>F. Alpiskender</i>	<i>B. Ecevit</i>
Sanayi Bakanı	Enerji ve Tabii Kay. Bakanı
<i>M. Erten</i>	<i>H. Oral</i>
Turizm ve Tanıtma Bakanı	İmar ve İskân Bakanı
<i>A. İ. Göğüş</i>	<i>C. Uzer</i>
	Köy İşleri Bakanı
	<i>I. Yurdoğlu</i>

Bilhassa ihbarlar hususunda Milletlerarası Sağlık Tüzüğü'nü değiştiren 23 Mayıs 1963 tarihli Ek Tüzük

Onaltıncı Dünya Sağlık Genel Kurulu,

25 Mayıs 1951 tarihinde Dördüncü Dünya Sağlık Genel Kuruluna kabul edilen Milletlerarası Sağlık Tüzüğü'nün bilhassa ihbarlar hususundaki bâzı hükümlerini değiştirmek lüzumunu göreyerek ve Dünya Sağlık Teşkilâtı Anayasasının 2 k), 21 a) ve 22 nci maddelerini göz önüne alarak, 23 Mayıs 1963 tarihinde aşağıdaki Ek Tüzüğü kabul etmiştir.

Madde — 1.

Milletlerarası Sağlık Tüzüğü'nün 1, 3, 36 ve 97 nci maddeleri aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Madde 1. — İşbu Tüzüğü'nün tatbikinde :

«Aédes aegypti endeksi», hudutları iyice tâyin edilmiş bir bölge dâhilinde, ister binaların içinde, isterse bunlara bağlı komşu arsalar üzerinde, Aédes aegypti sürfe üreme yuvaları bulunan evlerin adedi ile aynı bölge dâhilinde muayene edilen evlerin toplam adedi arasındaki yüzde nisbetidir.

«Bagajlar» bir yolcunun yahut mürettebattan birinin zatî eşyasını ifade eder.

«Daire»

a) Bir ülkenin, açıkça hudutlanmış ve Tüzüğü'nün müsaade ve tâyin ettiği münasip tedbirleri almaya muktedir bir sağlık teşkilâtına malik en küçük parçasını ifade eder; bu, bir liman veya bir hava limanı olabilir; böyle bir parça, aynı şekilde bir sağlık teşkilâtına malik daha geniş idari bir birliğe dâhil bile olsa, işbu Tüzüğü'nün maksatları için yine bir daire teşkil eder; yahut

b) Bir direkt transit bölgesine malik bir hava limanını ifade eder.

«Direkt transit bölgesi» bir hava limanının içinde veya buna bağlı olarak, alâkalı sağlık makamının tasvibi ile ve onun doğrudan kontrolü altında tesis edilmiş özel bir bölgeyi ifade eder bu bölge direkt transit trafiğini kolaylaştırmaya mâtufl olup bilhassa tevakkuflar esnasında yolcularla mürettebatın hava limanı dışına çıkmaksızın ayrılmış bir halde bulunmalarını sağlar.

«Enfekte daire»

a) İçinde, hariçten gelmiyen veya yer değiştirmiş bir vaka olmıyan bir veba, kolera, sarıhumma veya çiçek vakasının mevcud bulunduğu bir daireyi; veya

b) İçinde, karadaki veya liman tesisatına dâhil yüzen çüba ve sairedeki kemirici hayvanlar arasında veba mevcudiyeti müşahade edilmiş bir daireyi; veya

c) İçinde insandan gayrı omurgahlarda sarıhumma virüsünün mevcudiyeti görülen bir daireyi; veyahut

d) İçinde, bir tifüs veya hummai racia epidemisi bulunan bir daireyi ifade eder.

«Epidemi» bir dairede, karantinaya tabi bir hastalığın vakaların çoğalmasi suretiyle genişlemesini ifade eder.

«Gemi» bir deniz gemisini veya milletlerarası bir seyahat yapan dâhili sefere mahsus bir gemiyi ifade eder.

«Gün» 24 saatlik bir müddeti ifade eder.

«Hava limanı» kâin bulunduğu ülkenin Devleti tarafından milletlerarası hava trafiği için giriş ve çıkış hava limanı olarak tâyin edilen bir hava limanını ifade eder;

«Hummai racia» bit ile intikal eden hummai raciayı ifade eder.

«Hariçten gelen vaka» milletlerarası bir seyahat yaptığı sırada gelen musap bir şahsı ifade eder.

«Yer değiştirmiş vaka» enfeksiyonu aynı sağlık idaresine bağlı diğer bir dairede almış olan musap bir şahsı ifade eder.

«Karantinaya tabi hastalıklar» veba, kolera, sarıhumma, çiçek, tifüs ve hummai raciayı ifade eder.

«Liman» gemiler tarafından normal olarak uğranılan bir deniz limanı veya bir dâhili seyrüsefer limanını ifade eder.

«Milletlerarası seyahat»

a) Bir gemi yahut bir uçak için, birden fazla Devletin ülkelerinde kâin limanlar veya hava limanları arasında yapılan bir seyahati, yahut mevzu bahis gemi veya uçak aynı Devletin ülkesinde veya ülkelerinde kâin limanlar veya hava limanları arasındaki her hangi diğer bir Devletin ülkesiyle ithalât ettiği takdirde sadece bu ithalât bakımından böyle bir seyahati ifade eder.

b) Bir şahıs için, bu seyahatin başladığı Devletin ülkesinden gayrı bir Devletin ülkesine girmek suretiyle yapılan bir seyahati ifade eder.

«Musap şahıs» karantinaya tabi hastalıkların birinden muztaribolan veya böyle bir hastalığa musabolduğuna hükmedilen bir şahsı ifade eder.

«Muteber vesika» bu tabir aşu için kullanıldığı vakit 2, 3 ve 4 sayılı lâhikalarda zikredilen kaidelere ve verilen nümunelere uygun bir vesikayı ifade eder.

«Mürettebat» bir gemi, bir uçak, bir tren yahut bir kara nakil vasıtasında hizmet eden personeli ifade eder.

«Sağlık idaresi» işbu Tüzüğün tatbik edildiği ülkelerden birinin heyeti umumiyesi üzerinde, bu Tüzüğün derpiş ettiği sağlık tedbirlerinin icrasını temine salâhiyetli Hükümet makamını ifade eder.

«Sağlık makamı» bir dairede, işbu Tüzüğün müsaade veya tâyin ettiği uygun sağlık tedbirlerinin tatbikinden doğrudan doğruya mesul olan makamı ifade eder.

«Sarıhummaya müsait bölge» içinde sarıhumma virüsü bulunmıyan, fakat buraya duhulünde Aedes aegypti yahut ev içinde veya civarında yaşayan sair bir sarıhumma naklinin mevcudiyeti bu virüsün inkişafına imkân verecek bir bölgeyi ifade eder.

«Şüpheli» sağlık makamı tarafından, karantinaya tabi bir hastalık ile enfeksiyon tehlikesine mâruz kaldığı kabul edilen ve bu hastalığı yayabileceğine hükmedilen bir şahsı ifade eder.

«Teerit» bu tâbir bir şahıs yahut bir topluluk için kullanıldığı vakit, bu şahıs veya topluluğun, enfeksiyonun intişarına mâni olunacak tarzda, vazifeli sağlık personeli müstesna diğer bütün şahıslardan ayrılmasını ifade eder.

«Teşkilât» Dünya Sağlık Teşkilâtını ifade eder.

«Tifüs» bit ile intikal eden tifüsü ifade eder.

«Tıbbi muayene» bir gemi, bir uçak, bir tren veya bir kara nakil vasıtasının ziyaret ve teftişi, aynı zamanda bunların içinde bulunan şahısların iptidai muayenelerini ihtiva eder.

Fakat bir geminin deratize edilmesine ihtiyaç bulunup bulunmadığının tesbiti için yapılan devri teftişi ihtiva etmez.

«Uçak» Milletlerarası bir seyahat yapan bir uçağı ifade eder.

«Umum Müdür» Teşkilâtın Umum Müdürünü ifade eder.

«Varış» bir geminin, bir uçağın, bir trenin yahut bir kara nakil vasıtasının (varışı) :

a) Bir deniz gemisinin bir limana varışını;

b) Bir uçağın bir hava limanına varışını;

c) Dahilî sefer yapan bir geminin, coğrafik şartlara göre ve 104 nolu maddede uyarınca alâkalı devletler arasında aktedilen sözleşmelere göre yahut varış ülkesinde meriyette bulunan kanun ve nizamlara göre, ya bir limana veya bir hudut mevkiine varışını;

d) Bir tren veya bir kara nakil vasıtasının bir hudut mevkiine varışını ifade eder.

Madde 3. —

1. Sağlık idareleri bir dairenin enfekte bir daire haline geldiğini haber alır almaz en geç 24 saat zarfında telgraf ile teşkilâta ihbar ederler.

2. Diğer taraftan sağlık idareleri, aşağıdaki hususları haber alır almaz ve en geç 24 saat zarfında :

a) Enfekte olmayan bir daireye karantina hastalıklarından en az bir vakanın hariçten geldiğini veya yer değiştirerek geldiğini; ihbarda enfeksiyonun menşei tasrih etmek suretiyle;

b) Bir gemi veya uçağın içerisinde bir veya birkaç karantina hastalığı vakası ile geldiği, ihbarda geminin ismi veya uçağın uçuş numarası, geçtiği veya geçeceği yerleri ne gemi veya uçak hakkında gereken tedbirlerin alınmış olup olmadığı bildirilmek suretiyle;

Teşkilâta telgrafla ihbar ederler.»

3. Bu suretle mâkul derecede emin bir klinik teşhise istinaden ihbar edilen hastalık, mümkün olur olmaz, imkân dâhilindeki lâboratuvar muayeneleriyle teyidedilir ve neticeleri derhal telgraf ile teşkilâta bildirilir.

Madde — 36.

1. Bir limanın, bir hava limanının veya bir hudut mevkiinin sağlık makamı varışta, Milletlerarası seyahat yapan her gemiyi, her uçağı, her treni yahut her kara nakil vasıtasını, keza her şahsı tıbbi muayeneye tabi tutabilir.

2. Bir gemiye, bir uçağa, bir trene yahut bir kara nakil vasıtasına tatbik edilecek munzam sağlık tedbirleri, bunların içinde seyahat esnasında hüküm sürmüş yahut tıbbi muayene anında hüküm sürmekte olan şartlara göre ve fakat işbu Tüzüğün enfekte bir daireden gelen bir gemi, uçak, tren veya kara nakil vasıtasına tatbikine müsaade ettiği tedbirleri aşmamak şartıyla tâyin edilir.

3. Sağlık idaresinin, âmme sağlığı için ciddi tehlike teşkil eden özel güçlükleri karşılamak zorunda olan bir memlekette, milletlerarası bir seyahate çıkmış her hangi bir kimseden, gelişinde, gidecek olduğu adresi yazılı olarak vermesi talebedilebilir.

Madde — 97.

1. Bir hava limanına inişte, bir uçağın kaptanı veya onun yetkili mümessili, Uçak Genel Beyannamesinin sağlık kısmını doldurup bir hava limanının sağlık makamına tevdi eder; ancak, sağlık idaresi işbu beyannameyi talebetmiyebilir; beyannamenin sağlık kısmı ek 6 daki örneğe uygun olmalıdır.

2. Bir uçağın kaptanı veya onun yetkili mümessili uçağın seyahat esnasındaki sağlık şartları hakkındaki sağlık makamı tarafından talebedilen bütün tamamlayıcı bilgileri vermeye mecburdur.

Madde — II.

Teşkilât Anayasasının 22 nci maddesi gereğince bütün ademikabulleri veya ihtirazi kayıtları beyan etmek için derpiş edilen mühlet, işbu Ek Tüzüğün Dünya Sağlık Genel Kurulunca kabul olunduğunun Genel Müdür tarafından tebliğ edildiği tarihten itibaren hesaplamak üzere, üç aydır.

Madde — III.

İşbu Ek Tüzük 1 Ekim 1963 tarihinde yürürlüğe girer.

Madde — IV.

Milletlerarası Sağlık Tüzüğünün aşağıdaki nihai hükümleri işbu Ek Tüzük hakkında da tatbik olunur : 106 nci maddenin 3 ncu paragrafı; 107 nci maddenin 1 nci ve 2 nci paragrafları ile 5 nci paragrafın ilk cümlesi; 108 nci madde; 109 ncu maddenin 2 nci paragrafı, orada kayıtlı tarihin işbu Ek Tüzüğün III ncu maddesinde zikredilen tarihle değiştirilmesi kaydıyle; 110 - 113 ncu (dâhil) maddeleri.

Yukardakileri tasdiklen işbu belge Cenevre'de 23 Mayıs 1963 tarihinde imzalanmıştır.

Dr. M. A. Majekodunmi
Onaltıncı Dünya Sağlık
Genel Kurulu Başkanı

Dr. M. G. Candau
Dünya Sağlık Teşkilâtı
Genel Müdürü

